

„Digitális tanulási környezetben élmény a tanulás”

Fekete István – 2018. július 16.

Paradigmaváltásra van szükség az IKT-eszközök iskolai használata terén – árulta el a TanTrendnek adott interjújában Dr. Racskó Réka, a Komplex Alapprogram Digitális alapú alprogramjának vezetője, akitől többek között azt is megtudtuk, hogy miért lenne fontos, ha megjelenének az iskolákban a digitális pedagógiai asszisztensek.

Fotó: Kakuk Dániel

Egy ideje másról sem hallani, mint a digitális írástudás fontosságáról, illetve a digitális analphabetizmus felszámolására tett különféle kísérletekről. Mennyire fejlett a digitális írástudása a magyar diákoknak európai társaikkal összevetve?

Úgy gondolom, hogy a digitális paradigmaváltás kérdése egy kicsit túl van misztifikálva, hiszen a társadalmunk egy kultúraváltás átmeneti időszakában van, amelyben az információs és kommuni-

kációs technológia új szerepet kapnak. A digitális írástudás kapcsán sajnos még jobbra a technológiai műveltséget és annak szintjét szokás megemlíteni, holott ez egy sokkal összetettebb fogalom, része többek között a kognitív, a szociális és az információ felelősségteljes használatának aspektusa is. Néhány kiemelkedő példától eltekintve (pl. Észtország, Szingapúr) hasonló kihívások jelennek meg a digitális átállásban mindenhol a világon, többek között hazánkban is, amelynek oka, hogy egy olyan jelenségről van szó, amely fokozatosan a társadalom minden alrendszerében szervesen megjelenik és a fejlődése folyamatos. E kérdésben nagy felelősség hárul az iskolákra, amelyeknek a jövőre irányulóan kell e folyamatra felkészülni és azt kezelni. Kicsit előreugorva hadd említsem meg, hogy a Digitális alapú alprogram során végzett módszertani fejlesztést nem egyszeri beavatkozásként képzeljük el, ez ugyanis egy hosszú folyamat. Mint minden kultúraváltás előtt, most is számos bizonytalan tényezővel szembesülünk.

Uniós finanszírozásból valósulhat meg a Komplex Alapprogram, amely öt alprogramból áll, ezek egyike a Digitális alapú alprogram. Ennek egyik kulcsa az iskolák okoseszközökkel való ellátása, ezen a téren hogyan állunk?

Ez egy visszatérő, általános probléma. Korábban számos pályázat (TÁMOP, TIOP, EFOP stb.) jelent meg és nagy eszközberuházások történtek, de heterogén a kép ebből a szempontból. A felszereltséget tekintve nem egyenlő az eloszlás, vannak régiók – például Pest megyében –, ahol egyszerűen nem volt lehetőség pályázni eszközökre. Azt azonban le kell szögezni, hogy nem feltétlenül az IKT-eszközök elérhetősége határozza meg a tanárok nyitottságát. Az alprogram keretében megszervezett tankerületi tájékoztatókon többször sürgettük, hogy paradigmaváltásra lenne szükség, nagyobb teret kellene engedni a „hozd magaddal a saját eszközöd” (Bring Your Own Device, BYOD) modellnek, amelynek lényege, hogy a tanulók saját okoseszközeikkel helyettesítik az iskolai eszközöket tanulási környezetben. Ennek kapcsán sokszor ütköztem ellenállásba.

Kik ellenzik a modellt?

Az iskolavezetők és a pedagógusok részéről is tapasztaltam ellenállást, amely egyrészt érthető, hiszen ennek koordinálása iskolai és osztálytermi szinten is komoly feladat, és a pedagógusra is nagy nyomás nehezedik, ha különféle eszközöket és platformokat kell a tanítás során összehangolni. Másrészt adott feladatok alkalmazására, pontosan az eszközhiány kiküszöbölése kapcsán, ez jó út lehetne, hosszú távon pedig segíti a személyes tanulói környezet kialakítását és fejlesztését. Az iskolákban nagyon nagy szükség lenne digitális pedagógiai asszisztensekre az osztályokban, akik segítik a pedagógusokat a digitális átállás során jelentkező nehézségek leküzdésében. Ma ezt a feladatot az informatikatanárok és a rendszergazdák töltik be. Ezt az igényt szerencsésre már országos szinten is felismerték, és a Digitális Oktatási Stratégia hatására elkezdődött az ehhez kapcsolódó fejlesztés.

Idén szeptembertől kísérleti formában vezetik be az élménysulit hatvan iskolában. Mit takar pontosan a kifejezés a Digitális alapú alprogram esetében?

A pedagógus-továbbképzéseinken azt próbáljuk elérni, hogy a résztvevők ne azt érezzék, hogy digitalizált órákat kell tartaniuk, hanem lássák azt, hogy az IKT-eszközök használata ne cél legyen, hanem eszköz, ugyanolyan, mint a többi taneszköz az iskolában! Ilyenkor a tanárok is megkönnyebülnek, ha azt hallják, hogy nem „kirakótórát” kérünk tőlük. Azt szeretnénk elérni, hogy a pedagógusok keressék meg azokat a momentumokat a tanítás során, ahol a digitális eszközök és azok virtuális dimenziójának (pl. internetes alkalmazások) használatával és a korszerű tanulásszervezési módok (pl. pármunka) révén az órák színesebbé válnak, és hozzáadott értéket kínálnak tanulás-tanítás folyamatában, a tartalomhoz való kötöttség nélkül, a megfelelő oktatási célokhoz kapcsolódó új tanulási környezetek kialakításával. Ettől lesz élmény az élménysuli.

Hogyan néz ki egy ilyen óra?

A tanórák modellezése jelenleg is zajlik, amelyben nagy szerepet kap a kollaboratív, együttműködő munka, amelyben az oktatási közeg szereplői (tanár, tanuló) megtapasztalhatják az együtttanulást

élményét, amely nem egyirányú folyamat: nem csak a tanár, a diák is átadhat ismereteket, tanuló-társainak éppúgy, mint a pedagógusnak. Ebben a környezetben a tanárok és a diákok egymást segítve haladnak a közös cél felé, és együtt hoznak létre valamit. A tanóránál fontos szerepet kapnak a Komplex Alapprogram alapelvei (tanulástámogatás, adaptivitás, közösségi lét, komplexitás, méltányosság) és a Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoporthoz (DFHT) módszertanának alkalmazása az elektronikus tanulási környezet kiépítésében.

Mennyire nyitottak a pedagógusok a kompetenciafejlesztést illetően?

A tanárok hozzáállása nagyon pozitív, lelkesek és nyitottak. Azt tapasztaljuk, hogy a résztvevők szeretnék, ha ez nem egyszeri, 30 órás foglalkozás lenne, hanem ha folytatódna a képzés végét követően is. Augusztus 31-ig összesen 25 továbbképzésünk lesz.

Hogyan épülnek fel a képzések?

Az első nap során 10 órában a résztvevők megismerkednek a különböző felhőszolgáltatásokkal. A második nap, szintén 10 órában végigvesszük a pedagógiai folyamat állomásait, azt vizsgálva, hogy miként lehet a tanítás egyes részeit (új anyag feldolgozása, összefoglalás, tudásellenőrzés stb.) digitális taneszközökkel megkönnyíteni. Ennek során olyan nem platformfüggő alkalmazásokat mutatunk be, amelyek segítségével például szöveghőt, faliújságot, kvízeket, tesztek lehet készíteni, vagy éppen megismertetjük őket a különböző képszerkesztő programok használatával. A képzés harmadik része online zajlik és a technológiai ismeretek elmélyítését szolgálja. A 30 órás képzés ezzel lezárul, de reményeink szerint a képzésbe bekapcsolódókat elindítjuk a digitális átállás útján, a résztvevők segítő hálózatot alkotva – hálózatosodva – folytathatják a megkezdett munkát. Célunk, hogy a pedagógus később referenciaszemélyként mintát adjon a tanulóknak.

Mit ad pluszban ez a képzés?

Mi mindenekelőtt egy mentorált innovációt kínálunk a pedagógusoknak, ebben más ez a képzés. Módszertani eszköztárat kapnak, emellett egy Szakmai Támogatói Rendszert hozunk létre, amely

TMT 65. évf. 2018. 7–8. sz.

az elektronikus kapcsolattartás mellett a személyes találkozásokon alapuló munkaformákra is épít, segítve a tanárokat, ha elakadnak valahol. Ez komoly motivációs bázis, amely biztosítja a hosszú távú fenntarthatóságot. Ettől is komplex ez a képzés.

Forrás: <http://tantrend.hu/hir/digitalis-tanulasi-kornyezetben-elmany-tanulas>

Válogatta: Berke Barnabásné